

Doorbelasting overheadkosten op onderzoeksprojecten

Samenvatting

Eén van de speerpunten van de VU is het verhogen van de inkomsten van de andere financieringsbronnen dan de Rijksbijdrage. Dit is ingegeven door de bijsturing en het besef dat de VU een relatief klein aandeel van dit type inkomsten heeft in vergelijking met andere universiteiten. Ook is in het komende instellingsplan het vergroten van deze inkomsten, met name door de inzet op LLO, een belangrijk uitgangspunt.

Geconstateerd is dat de huidige manier van doorbelasten van overhead kan leiden tot een negatieve prikkel op het starten van dit soort projecten en initiatieven. De doorbelasting leidt regelmatig tot een negatief financieel resultaat waardoor de projecten of geen doorgang vinden of niet worden aangevraagd.

Daarom wordt hier voorgesteld de methodiek van ‘overheaddoorbelasting’ te vervangen door een methodiek van ‘overheaddekking’. Daarbij wordt gerekend vanuit de bijdrage die het project levert aan de dekking van de overheadlasten i.p.v. de kosten die het genereert. Dit moet ervoor zorgen dat het starten en binnenhalen van dit soort projecten en initiatieven wordt gestimuleerd en niet wordt afgeremd.

De volgende percentages worden voorgesteld:

Cluster 1 2e Geldstroom projecten (NWO, KNAW, SGF, ZWK)					A/G	Beta
	Van	Tot	Projecten t.o.v. totaal	Subcluster	Voorstel % Overhead	Voorstel % Overhead
Directe lasten	€ -	€ 350.000	55%	1A	2%	2%
Directe lasten	€ 350.001	€ 850.000	35%	1B	2%	3%
Directe lasten	€ 850.001	€ 999.999.999	10%	1C	2%	4%

Cluster 2 3e Geldstroom projecten met subsidiedekking (EU, NIH, Templeton,...)

Hier zijn verschillende percentages mogelijk ingegeven door de subsidieregeling zelf.

Cluster 3 3e GS Publiek projecten overig					A/G	Beta
	Van	Tot	Projecten t.o.v. totaal	Subcluster	Voorstel % Overhead	Voorstel % Overhead
Directe lasten	€ -	€ 200.000	55%	3A	10%	20%
Directe lasten	€ 201.001	€ 850.000	32%	3B	10%	20%
Directe lasten	€ 850.001	€ 999.999.999	13%	3C	10%	20%

Cluster 4 3e Geldstroom Privaat projecten

De volledig overheadlasten moeten op het project landen. Kosten kunnen variëren.

In deze notitie wordt dit verder in context geplaatst en onderbouwd. Dit gebeurt door eerst de huidige situatie en aanleiding daartoe te schetsen, vervolgens het probleem en daarna wordt de oplossing uitgewerkt. De nieuwe overheadmethodiek zal per 1-5-2025 in werking treden. Projecten die voor die tijd zijn aangevraagd maar na 1-5-25 worden toegekend zullen worden omgezet naar de nieuwe methodiek. Daar waar dit tot een tekort leidt zal de afdeling dat verschil dekken met een eigen bijdrage.

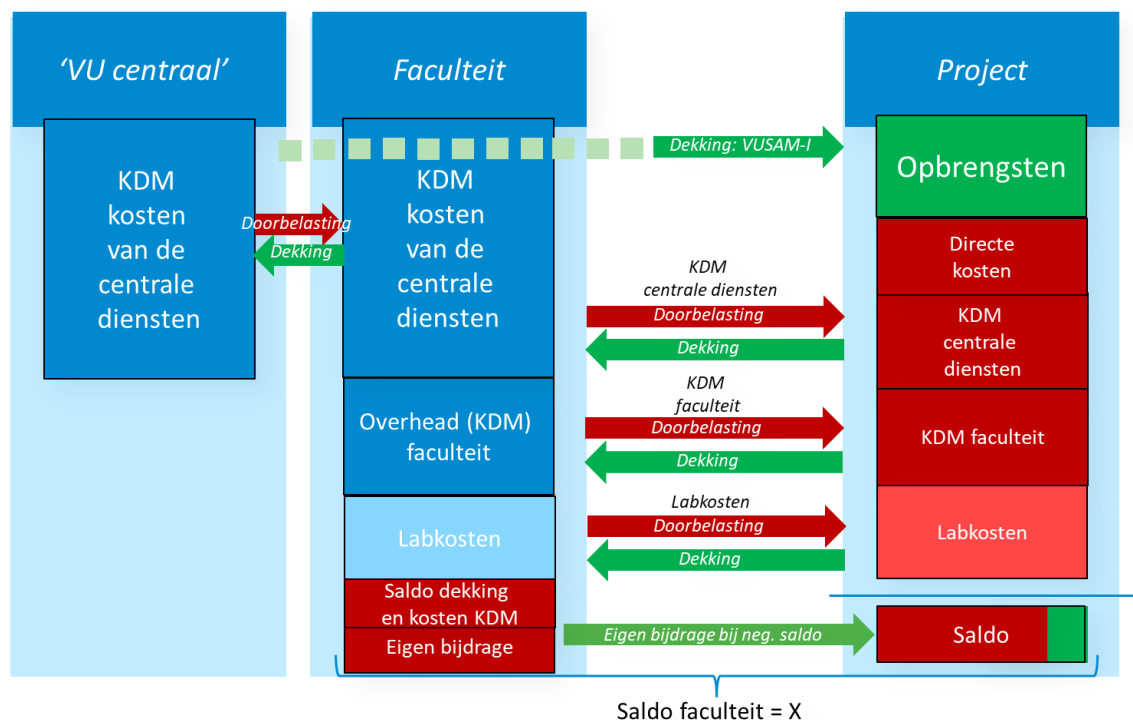
Huidige situatie

Historie

Van 2015 tot 2021 werd de overhead (hierna OH) op onderzoeksprojecten op twee verschillende manieren bepaald. De eerste was een percentage over de brutoloonkosten. De tweede was een percentage over de ontvangen baten. Die laatste methodiek had destijds als groot nadeel dat er in het eerste jaar van een project, hoge OH baten werden ontvangen en daarna drie tot vier jaar helemaal niks meer. Die baten moesten dan op de achtergrond in de boekhouding uitgesmeerd worden over de resterende jaren. Een administratief omslachtige en foutgevoelige methode die dan zowel door PC als BC werd uitgevoerd.

Op verzoek van de toenmalig financieel directeur is de KDM-methodiek als uitgangspunt genomen voor de hoogte van de OH. Het uitgangspunt was om alle project gerelateerde kosten op een zo diep mogelijk niveau door te belasten en dus tot op het project te laten landen. Met deze methodiek zou de VU beter in staat zijn om volledige dekking op de 3^e geldstroom private projecten aan te vragen. Tevens moest het inzicht in de opbouw en de hoogte van de OH bij projectleiders leiden tot meer bewustzijn van de werkelijke kosten. Dit zou moeten leiden tot een meer behoudende begroting waarbij rekening gehouden werd met de wens tot beperkte eigen bijdrages voor de faculteiten.

De opbouw van de huidige overheadkosten is voor alle faculteiten gelijk, waarbij alleen voor sommige Beta afdelingen ook een lab toeslag wordt gehanteerd. Omdat 2^e geldstroom projecten vanuit de subsidieregelingen geen OH-dekking kennen, is daar gekozen voor een vrijwel gehele dekking van deze kosten middels het VUSAM-I instrument. Bij 3^e geldstroom publieke projecten wordt geanticipeerd op een gedeeltelijke dekking en daarom worden alleen de centrale KDM-kosten afgedekt door VUSAM-I. Voor de 3^e geldstroom private projecten worden vanwege de publiek/privateregels geen kosten gedekt door VUSAM-I. Het onderstaande plaatje geeft visueel weer hoe de huidige methodiek werkt.

Figuur 1: visuele weergave werking doorbelasting KDM op projecten

In de figuur wordt duidelijk dat alle doorbelastingen van overhead op projecten binnen de faculteit plaatsvinden. Er worden overheadkosten doorbelast op projecten. Facultaire overhead maakt daar ook onderdeel van uit. De doorbelasting levert dekking voor deze lasten. Als er vervolgens een negatief resultaat ontstaat, vindt er een bijdrage plaats vanuit de faculteit. Dat is een last bij de faculteit en een opbrengst op het project. Het saldo van beide bepaalt het resultaat van de faculteit.

De getallen die daarbij horen zijn de volgende:

Tabel 1: Bedragen behorend bij doorbelasting KDM

	Overhead	Interne dekking 2 ^e GS	Interne dekking 3 ^e GS publiek	Interne dekking 3 ^e GS privaat
KDM centraal	22.160	22.160	11.080	0
Facultaire overhead AG/BETA	8.100	8.100	0	0
Wachtgeld / transitievergoeding	1.000	0	0	0
Tot. A/G en Bèta zonder lab	31.260	30.260	11.080	0
Additioneel Bèta lab laag	3.000	3.000	1.500	0
Additioneel Bèta lab hoog	30.000	30.000	15.000	0

Tabel 2: Opbouw totale overhead per fte per jaar per geldstroom en type project

Vanaf 2024	Per 1-1-2024	Per 1-1-2024	Per 1-1-2024
	KDM overhead kosten per FTE per jaar GS2	KDM overhead kosten per FTE per jaar GS3 publiek	KDM overhead kosten per FTE per jaar GS3 privaat
1000 FRT	€ 1.000,00	€ 20.180,00	€ 31.260,00
1300 FGW	€ 1.000,00	€ 20.180,00	€ 31.260,00
1400 RCHT	€ 1.000,00	€ 20.180,00	€ 31.260,00
1600 ACTA	€ 1.000,00	€ 20.180,00	€ 31.260,00
2500 FGB	€ 1.000,00	€ 20.180,00	€ 31.260,00
2600 FSW	€ 1.000,00	€ 20.180,00	€ 31.260,00
2700 SBE	€ 1.000,00	€ 20.180,00	€ 31.260,00
2900 BETA	x	x	x
5300 CIS / SOZ	€ 55.000,00	€ 55.000,00	€ 55.000,00
BETA - geen lab IVM (2980) Athena (2940) Wiskunde (2840)	€ 1.000,00	€ 20.180,00	€ 31.260,00
BETA - lab laag Informatica (2820) Gezondheidswetenschappen (2943)	€ 1.000,00	€ 21.680,00	€ 34.260,00
BETA - lab hoog Natuur- & Sterrenkunde (2860) Scheikunde en Farm. Wetensch. (2880) MCB en E&H (2950 en 2930) Neurowetenschappen (2960) Aardwetenschappen (2920) Ecologische Wetenschappen (2970) Bedrijfsvoering (TC's) Onderwijs	€ 1.000,00	€ 35.180,00	€ 61.260,00

Per 1-1-24 heeft er na drie jaar een herijking van de doorbelasting van overheadkosten op de projecten plaatsgevonden. Hierbij zijn zowel de nieuwe KDM-berekening als een herziene berekening voor facultaire overhead herijkt. Dit zorgde voor een kostenstijging van 45% aan overhead per fte.

Tabel 3: KDM overhead per fte na indexatie 1-1-24

Dienst	Activiteit	Begroting 2024	Begroting 2021	Vershil	In %
		FTE WP op project	FTE WP op project	FTE WP op project	
FCO	Zitwerkruimte op de norm	€ 8.044	€ 5.687	€ 2.357	41%
BZ	Beleid VU, juridische dienst, ombudsman, VU fondsenwerver JZ: privacy, MR, kiescomm, FG Vereniging VU+ stichting, projectregie, audit, Grants office	€ 3.750	€ 1.877	€ 1.873	100%
UB	Collectiemanagement, RDM, Research data, Big deals Registration en Open access	€ 3.404	€ 2.891	€ 514	18%
HRM+AM	strategie, MD-programma, ontwikkeling, advies clusters, pers. serv, procesontw. financiële service, systeemkn, TWK mutaties gebouw en brandveiligheid, BHV	€ 2.776	€ 1.780	€ 996	56%
FIN	Control faculteiten en diensten Centrale P&C, projectcontrol	€ 2.033	€ 1.762	€ 270	15%
IT	Werkplek desktop standaard Basisvoorziening IT	€ 1.281	€ 991	€ 290	29%
Overig	CvB, C&M, DURF	€ 872	€ 612	€ 260	43%
Fte-tarief WP op project		€ 22.160	€ 15.600	€ 6.560	42%
Facultaire overhead		€ 8.100	€ 5.000	€ 3.100	62%
Wachtgeld / transitievergoeding		€ 1.000	€ 1.000	-	0%
Totaal standaard overheadtarief		€ 31.260	€ 21.600	€ 9.660	45%

Probleemstelling

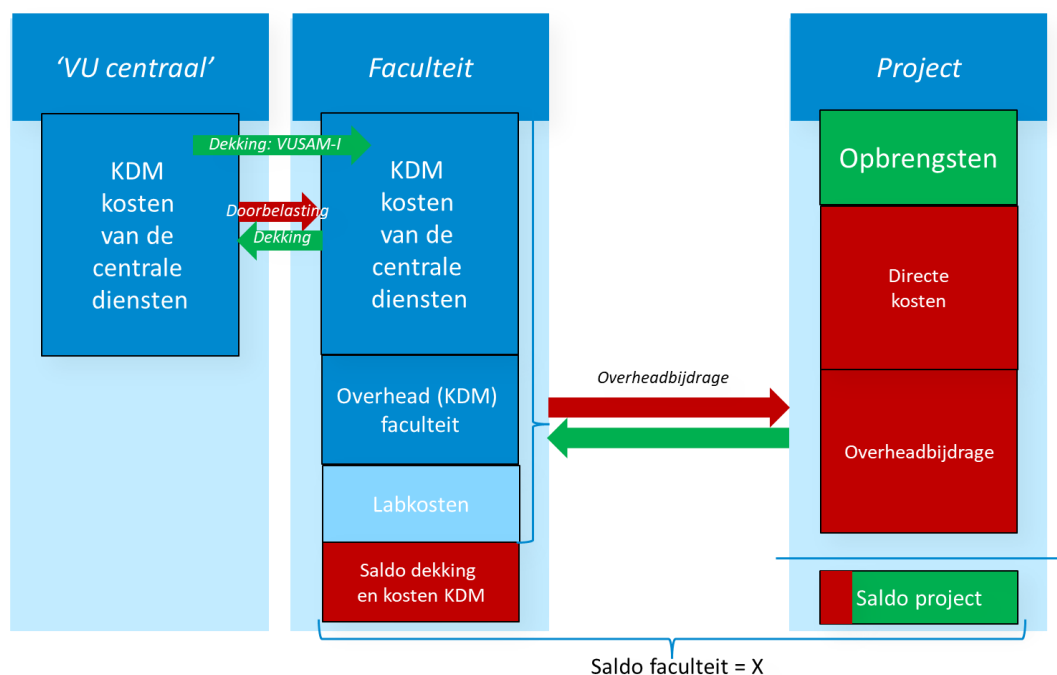
De huidige methodiek is na de herijking vooral bij Beta tot merkbare problemen gaan leiden. Dat dit vooral merkbaar is bij Beta wordt veroorzaakt door de hoge kosten van de laboratoria die als een opslag boven op de gestegen overheadlasten worden doorberekend naar projecten. Beta maakt daarbij onderscheid tussen afdelingen zonder lab toeslag, een lab laag toeslag en een lab hoog toeslag. Vooral de overhead in combinatie met de lab hoog toeslag zorgt bij ieder type subsidieregeling voor meer interne overhead kosten dan beschikbare overheaddekking vanuit de subsidiegever.

Dit feit zorgt voor een negatieve prikkel op doen van aanvragen van projecten, omdat er hoge eigen bijdrages nodig zijn om het project met een neutraal resultaat uit te kunnen voeren. Eigen bijdrages die door de bezuinigingen nog maar beperkt beschikbaar zijn. Daarnaast zorgen de overheadkosten voor een ongunstige (en oneerlijke) (concurrentie)positie ten opzichte van andere universiteiten die niet alle overheadkosten op projecten doorbelasten. Er zijn signalen dat het aantal aanvragen afneemt en de vrees is dat dit in de komende jaren doorzet als gevolg van de bijsturing en de daaropvolgende wens de eigen bijdrages te beperken. Met het dalen van het aantal projecten daalt ook de overheaddekking. Daardoor nemen de lasten voor de VU toe, de overhead moet dan toegerekend worden over minder projecten, waardoor het probleem juist groter wordt. Dit staat bovendien haaks op de gewenste insteek vanuit het CvB om juist in te zetten op een stijging van het aantal 2^e/3^e geldstroom projecten. Bij Beta is dit probleem, als gevolg van de hoge lab kosten, duidelijk opgetreden. Echter, is het een probleem dat breder wordt beleefd bij de VU. Daarom wordt in de oplossingsrichting gekeken naar een aanpassing van de methodiek voor de gehele VU.

Oplossingsrichting

De oplossing wordt gezocht in een wijziging van de Overheadmethodiek. Daarbij is niet meer het uitgangspunt dat alle KDM-kosten worden doorbelast (al dan niet gecompenseerd met een VUSAM-I bijdrage), maar dat de overhead die aan het project wordt toegerekend ook gedragen kan worden door dat project.

Visueel ziet dat er als volgt uit:

Figuur 2: aangepaste methodiek KDM doorbelasting op projecten

De overheadbijdrage van het project levert dekking op voor de overheaddekking voor de faculteit (voor doorbelaste KDM-kosten van VU-Centraal, de eigen overhead en evt. lab kosten). Ook in dit geval bepalen de resultaten van faculteit en de projecten gezamenlijk het resultaat van de faculteit.

Om tot een uitwerking van deze oplossing te komen voor het hierboven beschreven probleem moet goed gekeken worden naar het totale subsidielandschap. Dit landschap bestaat uit een diversiteit aan regelingen met allemaal weer hun eigen set aan voorwaarden en dekkingsmogelijkheden.

Grofweg zijn er vier clusters te definiëren;

Tabel 4: clusters (lopende) projecten en totale huidige subsidiebedrag

Cluster	Geldstro om	Omschrijving	Totale subsidie	Aantal projecten	% in subsidie	% in aantal projecten
1	2 ^e GS	NWO/KNAW vernieuwingsimpuls (VENI/VIDI/VICI) + tabelvergoedingen +SGF +ZWK; alle zonder subsidiedekking voor OH maar met bestedingsruimte door hogere dekking van personele lasten.	€ 223.476.400	533	45%	45%
2	3 ^e GS publiek	Subsidies met een subsidiedekking voor OH o.b.v. een percentage over de directe lasten (o.a. Europese Unie, NIH, Templeton)	€ 159.886.817	228	32%	19%
3	1e GS en 3e GS publiek	1. Subsidies met beschikbare ruimte voor OH dekking, doordat interne personele lasten lager zijn dan de externe vergoeding 2. Projecten waar de maximale subsidie bestaat uit 1 op 1 dekking (of minder dan dat) van de directe, interne kosten en er dus geen OH dekking, dan wel bestedingsruimte is of zelfs een tekort bij aanvang.	€ 95.892.760	367	19%	31%
4	3 ^e GS privaat	Private projecten waar eigendom van onderzoek bij opdrachtgever blijft. Deze projecten dienen te allen tijden een volledige OH dekking te bevatten om een vermenging tussen publieke en private gelden te voorkomen (door het voorkomen van een EB).	€ 15.946.041	69	3%	6%
Totaal			€ 495.202.018	1197	100%	100%

Voordat hieronder op clusterniveau een nadere uitwerking wordt gegeven van de nieuwe OH-voorstellen zijn er een aantal algemene uitgangspunten van belang:

1. Gratis projecten bestaan niet. Ieder project kent kosten in het beheer, voor huisvesting, gebruik van faciliteiten, etc. en wordt daarom belast met overhead.
2. De totale omvang van de overheadkosten worden niet direct beïnvloed door meer of minder projecten.
3. Meer overhead heffen dan dat er dekking is op een project leidt tot eigen bijdrages, extra administratieve handelingen en een negatieve prikkel op het aanvragen van projecten.
4. Kosten die niet van toepassing zijn op een project zouden ook niet doorbelast moeten worden op dat project.
5. Het voorstel moet zo eenvoudig mogelijk worden. Zo min mogelijk rekenregels en zo makkelijk mogelijk uitvoerbaar en uitlegbaar.

Alfa/Gamma versus Beta

Bij het uitwerken van oplossingsrichtingen is al snel naar voren gekomen dat niet in alle clusters gelijke percentages gehanteerd kunnen worden (zie bijlage 1). Dit komt vooral voort uit het feit dat Beta met het totaalpakket aan overheadoplossingen ook de lab kosten wenst af te dekken. Voor A/G zijn deze nagenoeg afwezig en zouden de hogere percentages van Beta leiden tot een forse stijging van de centrale overheadinkomsten. Dit zou weer kunnen leiden tot een negatieve prikkel op het aanvragen van projecten. Om die reden is er een splitsing gemaakt tussen de betreffende faculteiten.

Percentage over directe lasten

De reden dat in nagenoeg alle clusters wordt gekozen voor een oplossing middels een percentage over de directe lasten is om te voorkomen dat er uitwisseling gaat plaatsvinden tussen personeel en materieel. Door alle kosten te belasten kan daar niet “geshopt” worden.

Cluster 1: 2e Geldstroom projecten (NWO, KNAW, SGF, ZWK)

Er werd nooit overhead geheven op 2^e geldstroom projecten, omdat geen enkele regeling van NWO/KNAW een overheaddekking kent. NWO is van mening dat dit reeds via de 1^e geldstroom wordt afgehandeld middels een vaste voet vergoeding. Dit is slechts ten dele waar, de schatting van concern control is dat dit maar 1/3 van de werkelijke kosten dekt (*gebaseerd op akkoord bekostiging wetenschappelijk onderzoek*). In de huidige systematiek worden om die reden alle kosten afgedekt middels de VUSAM-I baten, behalve de ziekte/wachtgeld kosten (1000,- per FTE p/j).

Om de overhead op cluster 2 en 3 te kunnen verlagen is het wenselijk om ook op de NWO-projecten OH te heffen. Ervan uitgaande dat de OH-opbrengsten op facultair niveau minimaal gelijk moeten blijven aan de huidige opbrengsten. Deze ruimte is er in dit cluster doorgaans ook vanwege de externe dekking op personele lasten die hoger is dan de interne personele lasten. Voor Beta is het een noodzaak om de terugval in opbrengsten op de andere clusters te compenseren. Voor A/G geldt dat eigenlijk niet en zouden zij er vanaf kunnen zien, getuige de cijfers in bijlage 2.

Cluster 2: 3e Geldstroom projecten met subsidiedekking (EU, NIH, Templeton,...)

Het voorstel voor dit cluster is de meest voor de hand liggende optie, namelijk intern aan OH rekenen wat extern vergoed wordt. Hierdoor haal je de maximale OH-dekking naar de afdeling toe zonder dat een project wordt overbelast met meer kosten dan het kan dragen. Voor de Beta-afdelingen die nu geen lab toeslag of lab laag toeslag hebben, betekent dit echter wel dat zij een stuk vrije bestedingsruimte kwijt zijn die ze wel hebben in de huidige systematiek.

Wil de projectleider meer kosten begroten dan dat de subsidiegever vergoedt, dan zal dit enkel in overleg met het afdelingshoofd kunnen, omdat dit dan moet worden gedekt middels een eigen bijdrage.

Cluster 3: 3e GS Publiek projecten overig

De uitwerking qua oplossing en automatisering is voor dit cluster niet anders dan die van cluster 1. Omdat in dit cluster echter wel meer dan 200 verschillende subsidiegevers zijn vertegenwoordigd, is het veel complexer om een optimale bandbreedte en OH-percentages te berekenen. Er zijn hier ook projecten waar geen beschikbare ruimte kan worden gecreëerd en waar geen OH-dekking aanwezig is in de voorwaarden. Het voorstel is om binnen dit cluster projecten met en zonder dekkingsmogelijkheden identiek te behandelen. Het is ondoenlijk om alle verschillende regelingen te duiden. Door wel overal overhead op te heffen, wordt het duidelijk dat een gratis project niet bestaat.

Cluster 4: 3e Geldstroom Privaat projecten

Er is een onderscheid tussen een publieke derde geldstroom en een private derde geldstroom. Een project wordt als privaat beschouwd als er sprake is van door externe partijen gefinancierde onderwijs- en onderzoeksactiviteiten, met het doel om de onderzoeksresultaten enkel voor eigen beleid/doeleinden te gebruiken.

Sinds 2021 geldt de 'beleidsregel investeren met publieke middelen in private activiteiten'. Wanneer publiek gefinancierde docenten ingezet worden op een private activiteit van de bekostigde universiteit dan valt deze activiteit onder die beleidsregel. Ook als daarvoor een kostendekkend tarief is doorberekend voor de private activiteit. Dat geldt ook als publiek gefinancierde ruimtes worden gebruikt voor de private activiteit.

In de huidige OH methodiek worden daarom alle overhead lasten gebaseerd op KDM + eventuele lab toeslagen als OH opgevoerd op het project. Dit gaat dan nog o.b.v. vaste lasten per FTE per jaar. De wens is echter om ook bij private projecten met een percentage over de directe lasten te kunnen werken. Het is echter nog niet gelukt om dit voldoende door te rekenen. Dit is geen blokkerend probleem voor dit memo omdat de bestaande rekenregels voldoen totdat het percentage bekend is.

Het voorstel is wel om bij private projecten kritisch te kijken naar daadwerkelijk gebruik van de verschillende componenten van de overhead die wordt doorbelast en de lab-ruimte. Wanneer er geen sprake is van lab-gebruik of andere componenten niet van toepassing zijn voor het project, zou deze toeslag niet moeten worden toegepast op dat project en vice versa. Dit zal vooral spelen bij de faculteiten met lab ruimte. Er zullen daarvoor twee rekenregels voor private projecten moeten komen, één met en één zonder lab kosten. De projectleider is verantwoordelijk voor het vaststellen van wel of geen lab gebruik. Het afdelingshoofd en de directeur bedrijfsvoering kunnen de keuze van de projectleider vanuit hun positie in de PCS workflow altijd nog goed- of afkeuren.

Er wordt i.s.m. Financien, FGB en Beta een percentage opgesteld dat bij het jaarwerk onderbouwd kan worden bij eventuele publiek/private controles.

Bijlage 1: Nieuwe overhead percentages per faculteit en per cluster

Cluster 1 2e Geldstroom projecten (NWO, KNAW, SGF, ZWK)					A/G	Beta
	Van	Tot	Projecten t.o.v. totaal	Subcluster	Voorstel % Overhead	Voorstel % Overhead
Directe lasten	€ -	€ 350.000	55%	1A	2%	2%
Directe lasten	€ 350.001	€ 850.000	35%	1B	2%	3%
Directe lasten	€ 850.001	€ 999.999.999	10%	1C	2%	4%

Cluster 2 3e Geldstroom projecten met subsidiedekking (EU, NIH, Templeton,...)

Hier zijn verschillende percentages mogelijk ingegeven door de subsidieregeling zelf.

Cluster 3 3e GS Publiek projecten overig					A/G	Beta
	Van	Tot	Projecten t.o.v. totaal	Subcluster	Voorstel % Overhead	Voorstel % Overhead
Directe lasten	€ -	€ 200.000	55%	3A	10%	20%
Directe lasten	€ 201.001	€ 850.000	32%	3B	10%	20%
Directe lasten	€ 850.001	€ 999.999.999	13%	3C	10%	20%

Cluster 4 3e Geldstroom Privaat projecten

De volledig overheadlasten moeten op het project landen. Kosten kunnen variëren.

Bijlage 2: Overzicht delta van de opbrengsten huidige overhead versus nieuwe methodiek

Som van Delta nieuw en oud							
Kolomlabels							
Rijlabels	3e GS Privaat	3e GS publiek met % dekking	1e GS en 3e GS publiek overig (en NGRF)	2e GS (NWO, KNAW, SGF, ZWK)	Eindtotaal		
BETA	€ -	€ -1.531.484	€ -871.290	€ 2.518.769	€	115.995	
FGB	€ -	€ 3.111.257	€ 483.485	€ 351.177	€	3.945.919	
FGW	€ -	€ 494.587	€ -9.200	€ 116.987	€	602.374	
FRT	€ -	€ 56.954	€ -42.304	€ 21.440	€	36.090	
FSW	€ -	€ 1.083.075	€ -169.209	€ 108.013	€	1.021.879	
RCH	€ -	€ 142.335	€ -141.051	€ 80.573	€	81.857	
SBE	€ -	€ 197.820	€ -271.063	€ 183.466	€	110.223	
Eindtotaal	€ -	€ 3.554.545	€ -1.020.632	€ 3.380.424	€	5.914.337	

Bovenstaande bedragen zijn berekend o.b.v. het gehele lopende actieve projectportfolio (wat als op alle projecten morgen de nieuwe methodiek zou worden toegepast). De realiteit is dat enkel projecten per 1-5-25 met de nieuwe methodiek worden begroot. Tevens is de gemiddelde looptijd van projecten zo'n vier jaar en dus moet de laatste kolom door vier worden gedeeld voor een inschatting van het gemiddelde jaarlijkse effect.